

Karel Funk

Naše prožívání odchodu blízkých; Co od nás odtělení potřebují?

Je přirozené a lidské, že se po odchodu blízkého cítíme raněni a ochuzeni, ba možná i ukřivděni. Je to ale i zkouška naší odevzdanosti do vyšší vůle, našeho nelpění. Nejlepším lékem na smutek, kromě času, bývá poděkování odešlému člověku i Prozřetelnosti, že nám bylo dáno spolu část života pobýt, vzájemně se poučit, oblažit, dát si kus lásky nebo vypěstovat nějakou vlastnost, například trpělivost. A jakmile se čehokoliv a kohokoliv s poděkováním za krásný společný čas vzdáme, pak se tím zbavíme ostnu bolesti. Stává se to součástí naší osobnosti, naší moudrosti a poznání. Berme i odchod milých jako zkoušku naší trpělivosti a pokory. Jistě není lehká, ale proto je to zkouška. Vždyť ten, kdo takzvaně zemřel, o nic nepřišel, nic špatného se mu tím nestalo, jen vstoupil na druhý břeh života.

Proč truchlíme nad zemřelými? Ze sobecké touhy, aby byli s námi? Je nám líto, že někdo odešel, že ho nemáme, že se nemůžeme s ním radovat a s ním žít? Možná pláčeme i proto, že úmrtí blízkého člověka nám připomíná, že i my tam budeme muset taky. A možná máme i nepřiznaný strach z Pravdy boží, kde se už z ničeho nevyližeme, nic si neomluvíme. Není proto náš pláč někdy jen sebelítostí nad sebou? Nebo se chceme předvést před druhými, aby nás nepomluvili? Bojíme se nezvyku prázdného místa v bytě? Pořád ale jde jen o nás, naše pohodlí, zvyky atd. Pláč, chtivé přivolávání blízkého, odkoukaná konvenční truchlivost a trnutí, bolestínské sebetřýznění není projevem lásky k zemřelému. „Strachu není v lásce“ (svatý Pavel). Naše drahé zemřelé tím jen vyrušujeme, odvádíme od jejich dalšího dění, které tam prokonávají. Časté a typické bývá až smyslné gradování svých citů připomínkami maličností z doby krátce před úmrtím, ve stylu – Ještě včera se těšil, jak se podívá na naše nové auto, a už se nepodívá-á-á. Ještě před týdnem jsem mu uvařila kyselo a jak mu to chut-chut-chutnaló-ó-ó. Máme si však uvědomit, že takový pláč je sobecký a máme se podříditi boží Vůli. Nemáme uplatňovat své chtění, aniž bychom uvažovali o moudrém řízení Prozřetelnosti a účelnosti všech jevů života. Navodíme-li v sobě naopak klid, nicnechtění, trpělivé smíření se s novou situací, pak snáze můžeme druhého oblévat láskou, světlem svého nitra, tichým vysíláním harmonie. Nemusí to být jen živě prožitými slovy, ale i meditačně, postojem, stačí si jej představit a zahalovat ho tím nejkrásnějším, co v sobě nalezneme. Máme si uvědomit radost a štěstí duše, obývající často již bolavé a unavené tělo, jež se jeho odložením zbavila pout fyzické hmotnosti. Pak nebudeme naříkat nad smrtí a pochopíme její

Majestát. Porozumíme účelu odtělení s důstojným klidem a přijmeme boží Vůli.

Jaká je podstata a kvalita našeho soucitu? Kamarád mi k tomu kdysi napsal: „Soucit, kterého je člověk přirozeně schopen, je emocionální sebeprožitek, jímž děláme dobře především sami sobě. Je to jedna ze silných emocí, které nám umožňují se v sobě narcisticky prožít. Jednak proto, že soucitnost je v našem kulturním úzu považována za kladnou vlastnost, a člověk, který je soucitu schopen, za člověka příkladného, tudíž naše prožití se jako „dobrý člověk“ je příjemné. A pak naše ego je vůbec po emocích hladové, protože nám umožňují se sami v sobě prožít (funkce psyché: „prožívám se, tedy jsem“) a skrze prožitek soucitu je této sobecké libosti dosaženo hojnou měrou. Pro člověka je rozkoš se uchopovat v pocitech svého ega, proto je v dnešní době povrchních hodnot tak rozšířená tzv. „zážitkovost“ ať už třeba v turistice, v sobecky požitkářsky vedené meditaci nebo v terapii. Libost sebeprožitku je novým, postmoderním bohem, který po nás požaduje sebestřednost a dostředivost...

Jeho /takovéhoho soucitu/ motivace je v podstatě primitivní a pudová, takže pouze člověk, který své ledví nezná, může ho považovat za vznešený druh citu. Jestliže prožijeme proměnu vědomí..., jako obrácení, osvícení či probuzení, charakteristickou zapomenutím na sebe, a neptáme se, co můžu udělat pro sebe, ale čím můžu přispět k správnému vývoji lidství, pak se před námi otevírá i možnost mnohem vyššího soucitu... Je to soucit přicházející ze skutečné lásky, tedy ze sebezapomnění. Není v něm slast sebeprožitku, ale poznatek-prožitek potřeby bytosti, k níž je směřován. Ona potřebná bytost ve mně nevyvolává běžný soucit, který by mě poutal k sobě samému, ale soucit, jímž se sám otvírám a osvobozuji tím, že vycházím ze sebe ven (je to tedy opačná – odstředivá – síla) a jedním z poznání dobra pro onu bytost nikoli ze sebecitu, ale z lásky – tedy z touhy po dobru. Přičemž poznané dobro pro onu bytost se vůbec nemusí krýt s tím, co bychom jako dobro předpokládali...

„Odstředivý“ soucit nefunguje automaticky tak, jako „dostředivý“, protože nám není daný instinktem. Je to soucit, který vyvěrá ze zdroje skutečné sebezapomínající lásky (ten se v nás otevře vnitřním probuzením – odhlédnutím od stínového divadla světa ke skutečnému bytí), jež pro sebe nepožaduje nic, a nikoli z maskované sebelásky, kdy se člověk skrze skutek soucitu sám chce prožít jako dobrý...“

Podívejme se pod tímto úhlem na pohřby. Smuteční síně jsou denně naplňovány šířavým smutkem stovek či tisíců lidí. Společné utvrzování se v tom nejdrásavějším, nejmaterialističtějším pojetí smrti, velmi silné aurické vlny vygradovaného truchlení až hysterie, které je proti Božímu Řádu, nás mohou zasáhnout až do hlubinného podvědomí. Sobecky drásavé aurické výšlehy druhých mají tendenci nás stahovat silněji právě do onoho falešného, zmaterializovaného obrazu smrti, jak jej ve světě rozšířil Ahriman (Satan hmotařství).

Ano, i když si říkáme, že bolest při úmrtí blízkého člověka je zbytečná, přesto je to lidské, nejsme dokonalí, ale stačí si to prožít v tichu o samotě a samostatně se s tím pokusit vyrovnat. Pohřeb to někdy naopak násobí, graduje (vím, může být i tichý venkovský pohřeb, kde se nikdo svým truchlením nepředvádí a kde převažuje klid, svornost a láska k zemřelému.) Proto je lépe svou účast na pohřbech omezit, nebo, jde-li to, na ně nejít. A když už musíme, pak to jen nezúčastněně pozorovat, uvědomovat si s odstupem veškerou tu absurditu, jak hluboko lidstvo kleslo v pohledu na přechod na druhý břeh bytí, kdy se duše ve skutečnosti jen uvolní z těla jako motýl z kukly. Existuje řada zkušeností, kdy se někomu nedávno z něčeho vyléčenému, po účasti na pohřbu choroba vrátila. Obzvláště to platí o recidivě onkologických případů. Při pohřbech, pokud jsou s početnější účastí intenzivně truchlících, je celé prostředí hluboce zatemněno sléváním intenzivních výronů sobeckého žalu, takže touto neviditelnou emoční infekcí může docházet k menší či větší mentální destrukci mnohého, co jen "chabě drží", ať je to vyléčení se z depresí nebo z rakoviny. Působí zde aura morfických rezonancí (energetického pole) hysterických výronů sobectví tím silněji, že jeden truchlící padá do náruče druhého (psychicky nebo i doslova), čímž se míra vzájemného vysávání znásobuje a zafixovává do hlubších struktur. Funguje to tak tím silněji, protože se to odehrává většinou mezi příbuznými, kteří mají více či méně vzájemně spjaté psychiky. Utvrzují se i pro další chvíle nikoliv ve vysílání lásky k zemřelému, ale stahují se navzájem po spirále sobeckého nihilismu. Většinou totiž nemyslí na něho, nýbrž o něm. Nic na tom nemění ani to, že si to snad za hodinu či dvě budou odreagovávat veselením se v hospodě.

Ve skutečnosti je smrt pouhou proměnou ve způsobu prožívání. Jen z nepochopení života pramení nepochopení smrti. Sami pro sebe si proto rozmysleme, budeme-li vyžadovat pro sebe od pozůstalých pohřeb.

Před půldruhým stoletím napsal Gustav Theodor Fechner v Knížce o životě po smrti:

"Milá přišla o milého, manželka o muže, matka o dítě. Marně hledají ve vzdáleném nebi část svého života, která jim byla vyrvána, darmo obrazejí zrak a vztahují ruku do prázdna k tomu, co jim vpravdě vůbec odňato nebylo; toliko nit vnějšího porozumění se přetrhla, neboť styk, jehož prostředníky byly vnější smysly a v němž si obě strany rozuměly, změnil se v bezprostřední vnitřní setkávání zajišťované smyslem vnitřním; a tím se dosud nenaučily rozumět.

Viděl jsem kdysi matku, jež po domě a v zahradě plna úzkosti hledala své živé dítě, jež přitom držela v náruči. Oč větší je omyl té, jež zemřelé dítě hledá v dalekém prázdnu, když by jí stačilo pohlédnout do nitra, aby je našla u sebe! A nenajde-li je tam zcela, zdaž je kdy vůbec cele měla, i když je navenek nosila ve své náruči? Výhody vnějšího styku - vnější slovo, vnější pohled, vnější péči - už mít ani dávat nemůže; může teď mít a dávat výhody styku vnitřního, stačí jí vědět, že nějaký vnitřní styk je a že má své přednosti. S tím, o čem se člověk domnívá, že neexistuje, ani nerozmlouvá a nepodává tomu ruku. Máte-li však správné vědění o tom všem, počne se tu nový život živých s mrtvými. A spolu s živými tím získají i mrtví."

Věnoval-li dávný křesťan za své zemřelé blízké citovou vzpomínku modlitbou, měla mnohem větší sílu proniknout vzhůru k jejich duším, než je tomu dnes. Protože jsme sestoupili hlouběji do hmoty, je zde velký rozdíl. Tehdy se duše zemřelého mohla cítit mnohem snáze proniknuta „teplým dechem lásky“ těch, kteří na ni v modlitbách mysleli nebo k ní vzhlíželi vzhůru. Dnes jsou zemřelí více odříznuti od žijících, než tomu bylo ve středověku i ještě před poměrně krátkou dobou. Je pro ně dnes obtížnější spatřit to, co se živě děje v duších pozůstalých.

A rovněž z našeho břehu: Kdysi mohli žijící jasnovidně vzhlížet vzhůru k zemřelým a sledovat jejich život. „Živý styk“ duší byl přirozený; i dnes můžeme osvojením si ideje o vyšších duchovních světech opět najít sílu k jeho znovuoživení. Necháváme-li v sobě ožívat pravé duchovní myšlenky, mohou je v nás odtělení nacházet v době našeho hlubokého spánku. Tak si k nám mohou chodit pro občerstvení, oblažení vyššími ideami. Mohou se však živit myšlenkami a idejemi jen těch lidí, s nimiž byli za života nějak spojeni. Kde žádné spojení nebylo, tam se není možno živit.

Odtělení též potřebují potravu – potravu duchovně-duševní. Podobně jako jsou pro nás na zemi zdrojem fyzické potravy osetá pole, jsou pro mrtvé takovými poli duše spících lidí. Jasnovidci

popisují překvapující ba dokonce nanejvýš šokující zážitek, když pozorují, jak duše na onom světě doslova pospíchají ke spícím lidským duším a pátrají po myšlenkách a ideách, které v těchto spících duších jsou, neboť se jimi živí a tuto potravu potřebují. Jakmile totiž usneme, začínají žít i vyšší ideje a myšlenky, pokud ovšem prošly naším vědomím za našeho bdělého stavu. Pro duše na onom světě se tyto ideje stávají téměř živými bytostmi, jejichž bytí se účastní, cítí se jimi být živeny. Podle jasnovidných popisů je otřesné pozorovat zemřelé, kteří každou noc přicházejí ke spícím pozůstalým - to se týká přátel a obzvláště pak pokrevních příbuzných - a chtějí se přímo osvěžovat (živit) myšlenkami a idejemi, které tito spící vzali s sebou do spánku. Nenacházejí u nich však většinou nic, co by pro ně bylo výživné.

Proč? Pokud se po celý den zabýváme jen materiálními stránkami života, žijeme-li sebestředně, zajímáme-li se jen o to, co ve fyzickém světě může být k našemu prospěchu výhodně vykonáno nebo čemu zabráněno, a jestliže ani před usnutím nemáme žádné myšlenky na duchovní světy, pak zemřelým neposkytujeme žádnou potravu. Přenášíme-li do spánku jen myšlenky, které tam žít nemohou, shledávají zemřelí „pole pustá“ a jsou na tom tak, jako když ve fyzickém těle měli hlad. Neužiteční jsme pro naše zesulé i v případě, že bychom byli podle zevních lidských měřítek slušní, dobráctí lidé, pokud se však opravdově a do hloubky nezabýváme vyššími ideami či nežijeme alespoň chvíli denně skutečnou živou meditací. Naše sobecké a hmotařské celodenní naladění na zemi způsobuje v duchovním světě duševní hladomor. Proto pro nás bude jednou dobré, pokud zde při přechodu na onen svět zanecháváme spojení s lidmi, kteří nám mohou po naší smrti poskytovat tuto potravu.

Duše odtělených mají naprosto jasné pocíťování o našem vztahu k nim. Vnímají jak naši lásku, tak nenávisť. Naše nenávisť, výčitky, antipatie jsou pro ně těžkou překážkou v jejich dobrých úmyslech pro jejich duchovní vývoj. Je srovnatelná s překážkami životními. Naopak láska, která k nim ze země proudí, jim přináší pocit ulehčení.

I pokud jim neposkytujeme noční niternou obživu, přece zde může nadále existovat vztahové tkání, a to i z jejich strany. Jejich vědomé spolužití s dušemi, které tu zůstaly, může být dokonce intenzivnější, vřelejší, než tomu mohlo být ve fyzickém těle. Těm, kteří se zde na pozemské úrovni setkali a vytvořili si určitý vztah, se vytvořilo pod prahem vědomí jisté zájmové pole sounáležitosti. Kdyby zde ve fyzickém těle byli spolu ještě delší dobu, pak by se vztah nemohl za poměrů tohoto života dost intenzivně prohloubit. Proto ten, kdo přešel na druhý břeh bytí, může pracovat na dalším prohloubení a

vyladění vztahu s blízkými lidmi zde na zemi. Takovéto vyladění by často nebylo možné při poměrech, jež by život jinak byl přinesl. Vztah tedy může být dovršen, naplněn prací toho, kdo nás předešel. My tady snad cítíme bolest osamění, ale na druhé straně nastává intenzivnější spolubytí s našimi myšlenkami. Shledání poté, co opustíme fyzickou pláň, může být proto hlubší a krásnější. Co jsme zde prožili byt' jen na vteřinu, a nejen vztahově, třeba i v umění, lze tam protáhnout do libovolného naplnění a prostoupení. Ale i naopak, co jsme tady neprožili, na tom tam nemůžeme pracovat.

Tak vztahy pravé lásky tam ožívají v dalších pestrých odstínech a hluboce se naplňují. Naproti tomu vztahy, uzavřené zde například pouze na základě sexuality, majetkové výhodnosti, praktické existenční symbiózy a podobně tam pokračování nenacházejí.

Hloubka a kvalita vztahu souvisí i s naší duchovní hloubkou a kvalitou. Proto to, co z duchovních představ a idejí přijmeme ve zdejší životě (myšleno do celé bytosti, nikoliv mrtvé nastudované vědomosti), se stane schopnostmi po naší smrti. Pak se jaksi otevřou okna z duchovního světa sem do světa fyzického na všechno to, co zde ve fyzickém světě je, tím, že si již zde osvojujeme představy o duchovním světě. Pronášíme tedy branou smrti výsledky svého zdejšího zrání. Nezralí lidé pak tamodtud mohou mít jen vzpomínky na pozemský svět, ale nemohou do něho nahlížet.

Pokud nás tedy předešel někdo blízký, s námi harmonický, pak je v našich myšlenkách, hledí na naše myšlenky. Jsou-li pak tyto myšlenky takové, jaké chováme při prodělávání nějakého duchovně-vědeckého myšlenkového pochodu, jestliže tedy zemřelému v myšlenkách předčítáme nebo mu něco vyprávíme, co víme nebo myslíme o duchovních světech, pak je s těmito myšlenkami, které k němu odtud řídíme, spojen. Pokud to tak činíme, pak to přispívá k přitahujícímu poutu mezi touto a onou stranou. Pěstujeme-li tedy živé duchovní myšlenky, můžeme tím vysílat vzhůru živou sílu, která může dát živý pokrm zemřelému, který je takto s námi.

Odejde-li tedy někdo, kdo nás miloval a my se zabýváme jen plytkými vnějškovými myšlenkami, pak jeho duše nemůže nahlédnout do naší. Po smrti může mít tento bolestivý zážitek: Hledá nás, avšak jiným "zrakem". Hledá naše duchovní oživení, tedy to, co jsme z duchovních pravd a kvalit skutečně živě vstřebali a čím žijeme. Jeho duše se vrací zpátky do doby, kdy tady byla s námi spojena. Obzvláště v čase po přechodu na onen svět obrací pozornost na milovaného

pozůstalého. Nenachází-li nás pro naše rozrušení, sebestředné uvažování atd., zmirá mu jeho pohled. Nemůže s námi vejít ve spojení, nemůže nalézt nás- pozůstalého, i když ví, že by tu mohl být, jen kdyby v jeho duši byly spirituální myšlenky.

Mnohý zemře a nachází po smrti překážky ve svých nejlepších úmyslech působením myšlenek nenávisti, které jej pronásledují. Nedostává se mu útěchy v láskyplných myšlenkách těch, kteří jej na zemi milovali, neboť je nemůže vnímat pro jejich materialismus.

A předcítání zemřelým?

Může to být jednodušší, než by se zdálo. Nejnáročnější je patrně předpoklad soustředění na spirituální obsah a jeho prožívání.

Podejme si několik hlavních bodů předcítání podle Rudolfa Steinera:

- Měli bychom k němu přistupovat zcela klidně, bez trémy, s radostným vědomím mimořádně užitečného účelu.
- Ujasněme si, že běžný pojem „duch někoho“ je poněkud pověřivý. Je to ON SÁM, tak jak jsme ho znali, pouze v jiném prostředí, s jiným prožíváním a s jinými úkoly.
- Představme si zemřelého v situaci, která je nám nejbližší: teba jak sedí na svém oblíbeném místě, nebo stojí v hezkém okolí.
- Nemyslíme o něm, ale vůči němu, zcela normálně, důvěrně.
- Odtělený se k nám může dostávat někdy jen zvolna. Je na nás znenáhla upozorňován vřelou myšlenkou, kterou se k němu obracíme.
- Nejsnazší je předcítání člověku blízkému. Lze předcítat i člověku vzdálenějšímu, pokud jsme k němu měli osobní vztah a jestliže jsme s ním měli v životě nějaký společný názor, společnou myšlenku. Předcítání se může dít v kterékoli době. Slovo za slovem musíme věci procházet, jako bychom to vnitřně odříkávali. Pak čtou zemřelí s námi.
- Čtení začíná být hluboce vnímáno teprve tehdy, když se text stane naší živou myšlenkou. Pak čte odtělený spíše naše myšlenky. Nedokážeme-li text plně prožívat, mějme k němu alespoň náladu devoce (například když předcítáme počátek Janova evangelia – Na počátku bylo Slovo...“).
- Bylo by omylem se domnívat, že po odtělení se duše dozví vše o duchovním světě. Odtělení nemohou pochopit z onoho světa nic, co si nevydobyli jako vědění o něm již za života na zemi. V duchovnu toho

vydobýt nelze. Mají-li se tedy tzv. mrtví něco dozvědět o duchovním světě, musí se to dozvědět prostřednictvím těch, kteří se to dovídají sami na zemi. Jen my odtud jim můžeme ukazovat a osvětlovat duchovní svět.

- My odtud musíme svými myšlenkami poskytovat zemřelým „četbu“. Čím jsou pro nás fyzické knihy, tím jsme my pro duchovní svět - „živé knihy“. Má-li být kniha čitelná, musí být naplněna tím, co je pro ně viditelné, vnímatelné. Naplníme-li se jen materialistickým myšlením, obsahujeme jen to, co je v duchovnu neviditelné a tak zbavujeme duchovní svět četby. Poznání musí být založeno na zemi a odtud vyneseno do duchovních světů.
- Nevíme, zda odtělený naslouchá? Zda je na nás napojen? Nemáme schopnost si to exaktně překontrolovat? Ani toto není rozhodující. Jsme-li však pozorní, když se obíráme vzpomínkou na něho, můžeme postřehnout, že se při předčítání šíří zvláštní teplo a ponenáhlu nás může překvapit pocit: naslouchá. Nedaří-li se nám to, pak se řídíme dále pravidlem: Když mu předčítáme, prospíváme mu v každém případě, jestliže nás slyší. Neslyší-li nás, pak plníme předně svoji povinnost a takto naplnění myšlenkami a ideami z předčítání mu poskytneme duchovní potravu alespoň ve spánku. A časem může přece jen slyšet. Není proto za žádných okolností nic ztraceno, když předčítáme to, co je dnes jako duchovní moudrost dosažitelné. Tak se může dělicí stěna mezi žijícími a tzv. mrtvými stále více ztenčovat.

Jen okrajově se podívejme na spiritismus. Jeho podstata spočívá v tom, že médium je opuštěno svým Já a na jeho místo nastupuje cizí vliv. Vytěsněné Já tedy nechává bytost média bez kontroly. To je stav atavistický, odpovídající dávným dobám. Dnes je hodnotné pouze to, k čemu se dobereme za bdělého, jasného vědomí. Organismus média, zbavený možnosti sebekontroly, většinou ovládne buď astrální dvojník zemřelého, nebo různé astrální larvy, často pocházejí takto pořízené informace z podvědomí lidí, kteří právě spí, někdy i od různých nezbedných inteligencí. Pokud médium ovládne dožívající éterický dvojník některého zemřelého, je jeho automatickou snahou se přiživit na éterické energii média a tím si prodloužit svoji existenci. Proto se pak média cítí vysátá, bez energie, ba někdy během jediné seance výrazně zhubnou. Informace takto pořízené nemají žádnou hodnotu.

Podobně je to i s metodou „vyvolávání duchů“ pomocí klepajícího stolečku nebo skleničky, držené zúčastněnými a jezdící po abecedě, podložené pod sklem. Zde jde o spojenou baterii živočišného magnetismu (vědecky – bioplazmy) účastníků, která skleničkou pohybuje. Správně zodpoví tento „duch“ jen dotazy, jejichž odpověď ví alespoň jeden ze zúčastněných (například – Jak se jmenoval můj dědeček apod). Jinak mohou odpovědi reagovat na různá přání někoho ze zúčastněných (například – Kdy poznám životního partnera? Odpověď – Zítřejí, avšak zítra nic nenastane).